

Minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns) aan hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt), 9 maart 1955

I. Wij verzoeken U aanstonds de navolgende nota tot het Indonesische Ministerie van Buitenlandse Zaken te richten.

'Het Hoge Commissariaat der Nederlanden biedt aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken zijn complimenten aan en bevestigt de ontvangst van deszelfs nota van 10 Januari 1955 nr. 1582/132R waarbij wordt medegedeeld:

- a. dat bij hernieuwd onderzoek is gebleken, dat de in de nota van het Hoge Commissariaat van 17 November 1954 nr. 93308/GS 6743 genoemde vijver niet bestaat;
- b. dat geen redenen aanwezig zijn voor het instellen van een nader onderzoek naar de mishandeling van Nederlandse arrestanten door de Indonesische politie, daar uit een reeds eerder terzake op last van de Indonesische Regering ingesteld nauwkeurig onderzoek zou zijn gebleken, dat het door de Nederlandse Regering terzake van deze mishandelingen verklaarde, niet juist is.

Het verwondert de Nederlandse Regering niet dat bij het naar aanleiding van de nota van het Hoge Commissariaat van 17 November 1954 terzake ingesteld onderzoek de daarin genoemde vijver niet werd aangetroffen daar die vijver medio November op last van Indonesische politie-autoriteiten, door rechercheurs en politiemannen werd gedempt, zodat voormelde vijver thans inderdaad niet meer bestaat.

Met betrekking tot de mishandeling van Nederlandse arrestanten handhaaft de Nederlandse Regering andermaal met klem de juistheid van alle door Haar tot dusverre gesignaleerde onrechtmatige handelingen tegenover Nederlandse arrestanten van de Indonesische politie. Zij beschikt over bewijzen:

1. dat verscheidene Nederlanders gedurende het vooronderzoek door mishandeling tot het afleggen van valse verklaringen werden gedwongen;
2. dat verscheidene Nederlanders reeds maanden geleden onder bedreiging werden gedwongen om verklaringen te ondertekenen dat zij behoorlijk werden behandeld en
3. dat de mishandelde Nederlanders met ernstige represailles tegen henzelf en hun familieleden werden en nog steeds worden bedreigd indien zij het zouden wagen op voormelde door mishandeling of bedreiging afgedwongen verklaringen terug te komen.

Het verwondert de Nederlandse Regering geenszins dat het op last van de Indonesische Regering ingesteld onderzoek niets ten nadele van de politie aan het licht heeft gebracht, nu de Indonesische Regering heeft nagelaten om - overeenkomstig de nota van het Hoge Commissariaat van 18 October 1954 waarbij op een onpartijdig onderzoek naar de gedragingen van de politie werd aangedrongen de bedreigde personen tevoren in een omgeving te brengen waarin zij niets te vrezen hebben, namelijk buiten de directe of indirecte invloed van de politieautoriteiten die hun zaak in handen hebben. Als gevolg van deze gedragslijn is aan betrokkenen de gelegenheid onthouden om vrijuit te spreken en heeft de omstandigheid dat geen hunner heeft durven gewagen van de mishandelingen en bedreigingen waaraan zij hebben blootgestaan, geen betekenis voor de beoordeling of dergelijke dwangmaatregelen zijn toegepast.

De Nederlandse Regering kan zich dan ook niet neerleggen bij de ontkenning van de door Haar op deugdelijke gronden gesignaleerde mishandelingen en bedreigingen. Hiertoe bestaat voor Haar te minder aanleiding nu, in strijd met hetgeen daaromtrent door de Indonesische Regering bij nota van 10 Januari jl. nr. 1582/132R werd gesteld, door de openlijke verklaringen van Djaksa Tinggi

Sunario op 1 Maart 1955 is bevestigd, dat feitelijke mishandeling van arrestanten door de Indonesische politie wel degelijk heeft plaats gehad.

In verband hiermede behoudt de Nederlandse Regering zich voor om zolang Haar niet blijkt van de ernstige wil bij de Indonesische Regering het onrecht dat aan Nederlandse arrestanten werd en wordt aangedaan, te herstellen, op de door Haar geëigend geachte tijd en plaats, een beroep op de wereldopinie te doen. Gebruikelijke slotzin.

II. Wij stemmen ermee in, dat door U in aansluiting op de sub I bedoelde nota bij Luar Negeri nog een protestnota wordt ingediend conform Uw brief d.d. 15 Januari nr 7797/GS 593/485 en laatstelijk Uw 882. De formulering van deze protestnota laten wij aan U over.

Wij delen Uw mening dat de toestand, waarin de arrestanten zich momenteel bevinden geen aanleiding geeft om hun lot onder de aandacht van het Internationale Rode Kruis te brengen.

In verband met het slot van eerstbedoelde nota delen wij te Uwer persoonlijke informatie mee, dat wij overwegen om, indien tijdens het verloop van de rechtszittingen geen radicale verbetering in de behandeling van deze strafzaak intreedt, korte tijd avant de Afro-Aziatische conferentie een stap te doen bij enige der betrokken landen, om onze nood te klagen over het onrecht, waaraan onze mensen in Indonesië zijn blootgesteld.

Afhankelijk van de situatie op dat ogenblik kunnen wij daarna eventueel ook nog bekendheid geven aan onze grieven met bekendstelling van de bewijzen waardoor wij deze tegenover de publieke opinie kunnen waarmaken. Wij zouden de Indonesiërs - in het bijzonder Ali zelf, die het initiatief nam tot de Afro-Aziatische conferentie en tenslotte verantwoordelijk is voor de door de Staatspolitie uitgeoefende terreur - gevoelig kunnen treffen door een dergelijke bekendmaking kort vóór de Afro-Aziatische conferentie te doen plaats hebben. Toch achten wij het ongewenst een dergelijke publicatie in verband met de Afro-Aziatische conferentie te doen teneinde niet de indruk te wekken alsof Nederland - als koloniale mogendheid - er op uit is deze conferentie te frustreren; Indonesië zou zeker niet nalaten een publiciteitsactie in dat verband als een dergelijke propagandastunt voor te stellen.

Voorts overwegen wij contact op te nemen met de 'International Commission of Jurists', die reeds eerder in soortgelijke gevallen doeltreffende internationale publiciteit heeft weten te bereiken.

Aan Dr. Friedericy zal opgedragen worden te trachten belangstelling te wekken bij de Amerikaanse pers. Daartoe zal een selectie uit het voor publicatie geschikte materiaal worden gemaakt, teneinde dit eventueel in brochurevorm in het licht te geven. Reeds is een correspondent van 'Time' op zijn verzoek ten Departemente van materiaal voorzien.

Van het artikel van Professor van Bemmelen is een Engelse vertaling gemaakt die ruim verspreiding zal krijgen.